

Beszélgetés az idén Közlekedési Innovációs Díjat nyert dr. Somogyi Ritával

Pécsről indult a sikereket hozó, szárnyaló fejlesztési karrier

PÉCS A Figyelő üzleti hetilap már több mint 20 éve állítja össze a legsikeresebb vállalkozások rangsorát. Az utóbbi két évben külön elismerésben részesítik a közlekedési iparág kimagasló innovációs megoldásait. Idén dr. Somogyi Rita, a HungaroControl innovációs fejlesztőmérnöke vehette át a Közlekedési Innovációs Díjat. Rita és csapatának fejlesztése a légi közlekedés GPS-alapú támogatás és a teljesítményalapú navigáció lehetőségét teremt meg, amely új korszakot nyithat a kiegészítő repülésekben Magyarországon.

Németh Csaba
szerkesztoseg@dunantulinaplo.hu

– A GPS-t (vagyis a műholdas helyzetmeghatározó rendszert) közel húsz éve használjuk a földi közlekedésben. A repülésben miért nem terjedt el eddig ez a megoldás?

– A GPS-es navigációhoz kapcsolódó fejlesztések eredménye lényegében az utóbbi évtizedben jelent meg a légi közlekedési iparágban, azonban a technológiáról való gondolkodás ennél jóval régebben elkezdődött. E megoldás lényege abban áll, hogy az úgynevezett műholdas leszállító rendszerek lehetővé teszik, hogy ne feltétlenül egy fixen meghatározott egyenes mentén kelljen a repülőgépeknek a futópályára érkezniük. A GPS segítségével ezt megtehetik körívekkel álló vagy más vonalakon is, ami kifejezetten számos kedvezőtlen terepviszonyok vagy zajérzékeny területek közelében. És hogy miért csak most vezetjük be? Azért, mert csak az elmúlt években épült ki hazánkat is a stabilan lefedő – szintén részben műholdas – EGNOS-rendszer, amely a GPS jeleinek integrálását, egyszerűbben fogalmazva, a megbízhatóságát képes szavatolni. Úgy kell ezt elképzelni, hogy amikor az autóban a rakparton haladva a képernyőn azt látjuk, hogy a Dunában vagyunk, az a GPS-jelek pontatlanságából adódik. A földön ennek amúgy nincs jelentősége, mert körültekintve látjuk, hogy nem a vízben vagyunk, a repülésnél azonban nyilvánvalóan a pilóta szabad szemmel nem tud megbizonyosodni a pontosságról. A technológia jellegzetessége folytán még hosszú ideig nem számíthatunk arra, hogy kétszáz láb elhatározási magasság alá GPS-alapon tudjanak süllyedni a légi járművek. A köznyelvben ezt úgy lehet megfogalmazni, hogy a kiegészítő pilótát körülbelül hatvan méteres föld feletti magasságig ez a GPS-alapú megoldás navigálja a föld irányában, majd onnan szabad szemmel kell látnia a leszállópályát és így is kell leszállnia. Így gyakorlatilag a most bevezetett

Sok Pécsről, Baranyából induló fiatal számára lehet példaértékű dr. Somogyi Rita karrierjének alakulása

Fotó: MW

minimumokkal a kor legjobb műholdas navigációs eljárásait tudhatjuk magunkénak. A rendszer működése, és ehhez kapcsolódóan az EGNOS-rendszer használatát ösztönző európai uniós források – amelyeket a projekthez mi is elnyertünk az INEA-tól, az Innovációs és Hálózati Projektek Végrehajtott Ügynökségtől – teszik lehetővé a fejlesztés megvalósulását. Több mint húsz ember, több mint hároméves munkája áll az eredmények mögött. Ugyanis ez az innovatív kutatás-fejlesztési projekt sem jöhetett volna létre egy zseniális csapat nélkül. Kitartást és rengeteg szakmai tudást fektetett mindenki az elképzelés megvalósításába. Emellett szorosan együttműködtünk a BME Általános és Felsőgeodéziai Tanszékével, valamint további külsős partnerekkel is.

– Mely hazai repülőtereken fogják majd alkalmazni ezt a rendszert?

– A projekt kialakításakor az volt az elképzelés, hogy valamennyi, a magyarországi Légiforgalmi Tájékoztató Kiadványban szereplő vidéki repülőterre elkészüljenek a vonatkozó eljárások. A HungaroControl és a Magyar Honvédség együttműködése révén pedig egyértelműen adódott, hogy bizonyos katonai repülőterekre is kiterjesszük a projektet. Így végül Békéscsaba, Debrecen, Győr-Pér, Kecskemét, Nyíregyháza, Pécs, Sármellék, Szolnok és Szeged városainak repülőterein alkalmazzák majd ezeket az eljárásokat. Emellett megtörtént egy olyan szenzorrendszer kiépítése is, amely képes a műholdas jeleket ellenőrizni. Az említett tíz hely-

színen kívül több olyan repülőter is van, ahol a jövőben érdemes lehet majd bevezetni az új technológiát.

– S amikor dr. Somogyi Rita szeme nem az égre vetül, szabadidejében krimiket olvas, szívesen rajzol és családjánaként gyakran áll a sütő fölött is a konyhában. Idén pedig sikeresen diplomázott, mint mentálhigiénés szakember a Semmelweis Egyetemen. Egy mérnöki diplomával, mi több Phd-fokozattal ennek miért érezte még szükségét?

– Először csak hobbiból, mert érdekel az események pszichológiája. Mára tudom, hogy a Semmelweis Egyetem e képzését mindenkinek jó szívvel lehet ajánlani. Alapvető tudást ad az emberek működéséről, elfogadásáról és megértéséről. Nemcsak szer-

vezetfejlesztési és projektmenedzsment-ismereteket kaptam, amit a mindennapi munkámban azonnal tudok használni, hanem egy globális rálátást is. Többek közt arra, hogyan működik az egészséges lélek, ennek milyen eltérései lehetnek, milyen normatív – tehát óhatatlanul bekövetkező – krízisekkel találkozunk életünk folyamán. Nem lenne rossz, ha hosszabb távon ezt a tudást középiskolákban is tananyaggá tennék. Az érzelmi intelligencia ugyanis elengedhetetlen a boldoguláshoz. Nagyon szeretem Góda Gyula oktatóm hasonlatát a társas szövegről: a szemmel látható („hard”) eredményeink a társas szövet („soft”) talaján nyugszanak. Bármikor, amikor el szeretnék érni valamit, mérnökként, racionális emberként könnyen eshe-

tek abba a hibába, hogy csak a konkrét eredményre, a számokra, a kialakuló technológiára figyelek. Holott minden projektmozzanat, minden történés hatással van az emberi kapcsolatokra is. Ezek, mint egy háló tartják, hordozzák el a tényleges tartalmat. Ha a „számok” elérése érdekében roncsolem a társas szövetet, megbántom a kollégáimat, akkor egy idő után elszakad ez a háló, és meghiúsulnak az eredmények. S mindez nem az eredmények szempontjából igazán sajnálatos, hanem az emberi kapcsolataink szempontjából, amelyek végső soron mindig nagyobb jelentőséget kapnak az idő távlatában.

– Egy nő életében hogyan lehet egészséges egyensúlyt találni karrier és család között?

– Ahogy a szakmai kérdésekben, itt sem különíteném el a férfiak és nők kihívásait. Egy férfi életében is felmerül ez a kérdés, csak talán náluk nem csodálkozik senki, ha prioritásütközés esetén a munkát választják. Rövid távon szerintem a jelenlét a legfontosabb. Ahol éppen vagyok, ott igyekszem száz százalékig ott lenni. Amikor a gyerekekkel vagyok, akkor rájuk figyelek, tudatosan használom a Semmelweis Egyetemen elsajátított Rogers-féle odafigyelést. Ha dolgozom, akkor pedig arra koncentrálok maximálisan.

– Fiatal nőként nehéz volt-e bizonyítani a légi közlekedés világában?

– Pályám során talán két alkalommal éreztem, hogy nem veszek elég komolyan. Egy projektmenedzsmentől azt várják, hogy meghatározott időn belül, kötött költségvetéssel szállítson le egy adott eredményt. Kívülről az látszik, hogy dokumentumokat készít, külső partnerekkel egyeztet, megbeszéléseket szervez, technológiát véglegesít. Közben ennek a tevékenységnek a szíve közepe az emberekkel való jó bánás. Számítalan nézőpontja lehet ennek, attól kezdve, hogy figyelek rá, melyik partner milyen módon szeret kommunikálni és vele én is azt a módszert használom, egészen odáig, hogy elsődlegesen mindig az ember álljon a középpontban, és ha nagy kincs van, akkor hagyjak mindkettőnknek időt arra, hogy az emberi oldallal tudjunk foglalkozni. Ezek a mozzanatok állnak aztán össze olyan eredményre, ami már számokban is mérhető. De végül számomra a legnagyobb örömet a jó munkakapcsolatok jelentik: amikor olyan visszajelzéseket kapok más területről, hogy szeretnek velünk dolgozni. S akkor itt már nem is „bizonyítás” a kérdés, hanem a közösen végzett jó munka az ön maga jutalma.

Erős a kötődése szülővárosához, mindig szívesen tér vissza az emlékekhez

– Péccsett nőtt fel, szülei ismert és elismert orvosok a városban. Hogyan gondol vissza a gyerekkori évekre, mit vitt magával Pécsről?

– Talán azt, hogy minden lehetséges, csak merni kell nagyot álmodni. Édesanyám is annak idején egy fontos állását az esélytelenek teljes nyugalmával pályázta meg. Sejtette, hogy sokan indulnak

a pozícióért, de végül ő kapta meg. Nekem ebből az a tanulság, hogy én is megpályázom azt, amire a kvalitásaimat elégségesnek gondolom – ahogy most ezt a pályázatot is benyújtottam. Pécs maga egyébként a mediterrán hangulatok és a nyugalom városa számomra. Mindig örömmel térek vissza megpihenni, feltöltődni. A legjobban az em-

berléptékűségét szeretem, és azt, hogy minden szegletében lehet kis kincsekre bukkanni. Még a vírushelyzet előtt csináltunk végig a családdal egy „szabaduló szobás” logikai fejtörőt, ami Pécs eldugott nevezetességeire épít, és kis városjárással van egybekötve. Nagyon élveztem új szemszögből végignézni azokat a helyeket, amerre gyerekkoromban csil-

lagász-szakköre jártam, vagy ahol az osztálytársaimmal iskola után még „bandáztunk” egy kicsit. Ez utóbbi helyen ma már a modern szívcentrum áll, nem az az elhagyott homokbánya, ami az emlékeimben a mai napig él: nagy örömmre Pécs folyamatosan fejlődik, és közben ugyanolyan élhető város maradt, mint amilyen húsz éve volt.